

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorske.

» V edinosti je moč! »

EDINOST izhaja vsako sredo; cena za vse leto je 4 gld 40 kr., za polu leta 2 gld 30 kr., za četr leta 1 gld 20 kr. — Posamezne številke pri upravnosti in po trafikah v Trstu se dobivajo po 5 kr. — Naročnina, reklamacije in inzerate prejema Upravništvo „via Zonta 5“.

Vsi dopisi se posiljajo Uredništvu „via delle poste 10 i. p.“; vsak mora biti frankiran. Kopiji brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Izčrpati (razne vrste naznanih in poslanic) se zaračunajo po pogodbi — prav cenou; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Na znanje.

Denašnjo številko „Edinosti“ smo poslali vsem starim naročnikom in nekaterim drugim rodoljubom. Prihodnjo številko pošljemo le onim, kateri naročnino platijo, predno razpošljemo tretji list, in onim, ki so se pisorno za naročnike oglasili. Prosimo tedaj: požurite se, narodnjaki, ki ste nam priatelji, in stari naročniki!

Po Trstu bo k malu — kakor je bila dosedaj navada — zanesljiv mož, s pooblastilom upravnosti v roci, naročnino pobiral.

UPRAVNIŠTVO „EDINOSTI“

via Zonta 5.

Grof Taaffe in kmetje.

Omenili smo uže, da so nekateri liberalci na zgornjem Avstrijskem porabili priliko uredbe zemljiškega davka in hujskali kmete zoper vlado in desnicu državnega zbra, i da so hoteli napraviti v ta namen v Lincu kmetovski shod, katerga pa je dejelna vlada prepovedala zato, da naščuvani kmetje ne bi prestopili postavnih mej, padli pravici v roke in sebe in svoje družine v nevreč zakopal; povedali smo tudi, da sta dva liberalca zarad tega sla k grofu Taaffiju pritoževat se.

Ker je zelo zanimivo in podudljivo, kar je pri tej priliki grof Taaffe govoril, zato navajamo tu nekoliko besed iz tega pogovora.

Ministerski prviščnik je rekel: Kaj namejjava kmetovski shod? Ali hoče kmetje s tem dokazati, kako važno je to prašanje, da bi vlado nagibali, naj to stvar (zemljiški davki) sama v roke vzame in stor, kar je mogoče. Tega ni treba, ker vlada to sama vidi, ca se zaveda svojih dolžnostij. Od druge strani pa bi moral kmetovski shod razdrediti sredstva, kako bi se moglo pomoči, tega pa kmetje sami ne vedo. Vlada stor o tej zadevi, kar jev bo mogoče. Namenjeni kmetovski shod ne bi imel nobenih praktičnih nastopov, ker to, kar je mogoče storiti o pravščini zemljiškega davka, zgodí se brez tega; ker je pa ljudstvo nahuskano in razdraženo,

mogoče da bi se bilo kaj tacega na shodu zgodilo, kar bi zaviralo vlado v sklepih. Zato jo imel deželnemu namestniku prav, da je shod prepovedal. Kar zadeva željo, naj se vnovič shod sklice, to preudari in razsodi dež. namestnik. Mi živimo v pravnej državi; minister ne more dež. namestniku rok vezati. Na opombo urednika Kirchmayerja, da na shodu ne bo še uvalnih govorov, rekel je Taaffe, da „eden“ tega nema v rokah. Ko je Kirchmayer na prašanje ministra prviščnika še povedal, da se je sklenilo, poslati deputacijo pred cesarja, da se mu razodené potrebe zgornje- avstrijskih kmetov, odgovoril je Taaffe, da je vsakako treba prošnjo vložiti. On ne vč, ali cesar deputacijo sprejme, če se pa to zgodí, tedaj sprejme le kmetske, pa nobenega urednika. Če se prihodnji shod dovoli, na njem pa kak neredit vstanet, potem bodo se manj upanja, da bi cesar blagovolil deputacijo sprejeti. Dolgo sem bil na Tirolskem — nadaljuje Taaffe — tam sem s kmeti maogo občeval ter se prepričal, da je najboljše, če se jim *naravnost in odkrisno pove resnica*. — Kirchmayer je opazil, da se razburjenje poleže v tistem trenutku, ko se shod dovoli, ker ima vse (?) v roci. Taaffe mu je odgovoril: Če imate res vse v roci, potem je vaša dolžnost ljudstvo miriti. Ali od raznih strani se ljudstvo ščuje, z ščuvanjem pa se nič ne doseže. Vlada za kmete stori, kolikor bo mogla in uže zdaj se finančno ministerstvo s to zadev oživiljno peča. Toliko večjo moralično dolžnost pa imajo tisti, ki na kmetske toliko vplivajo. Kirchmayer zagotavlja, da ljudstva ne bo dražil. Taaffe mu je odgovoril, naj to dokaže se svojim dejanjem, v svojem časniku in v svojih govorih i na to dela, da se ljudje pomire, potem bodo imeli moralično zavest, da je za kmete najboljše delat. Z draženjem in hujskanjem pa se kmetom le škoda dela. Nekateri hujskajo iz tega, drugi iz drugega namena, nazadnje pa ne trpe oni, ki hujskajo, ampak le kmetova koža. — Tu je konec pogovora — Kedor doslej še ni vedel, da je Kirchmayer centralist v urednik v Lincu — in to je razen centralistov v zgornjoj Avstriji redkokdo vedel — temu bo Kirchmayer zdaj znan, ker našel je, kar je iskal. — Da bi on le slutil bil, kako ga izpové grof Taaffe, gotovo bi ostal bil doma. Vendar pa je dobro, da je prišel na Dunaj; če ga tudi od ministra naložena pokora ni spokorila, nosil jo bo do zadnjega dne; visoko je nesel glavo k Taaffiju, vrnol se je po habljen; njegovi kmetje, katere ima vse (!!) v rokah, morajo se, ako beró ta pogovor, vsi zaničevanjem od njega obrniti; g. Kirchmayer je šel na Dunaj z vrčem po vodo, a na stopnicah pri Taaffiju se mu je vrč ubil in prišel je nazaj v Linc brez vode in vrča. — In to je prav.

Če se tudi ta dogodba ni godila na slovenskej i ne na slovenskej zemlji, ampak na

nemškej, vendar se nam je zdelo prav, da jo nekoliko omenimo zato, da bodo naši kmetje imeli en izgled več, kde imajo svoje prijatelje in svoje sovražnike. — Mej liberalci ne more kmet, pa tudi noben drug človek, ki je pošten, iskati prijateljev.

Dopisi.

V Trstu, dne 10. januarja.

(*Veselica, burja*) — Veselico, katero so priredili nekateri udje delalskega društva v društveni dvorani na sv. treh kraljev večer, bila je živahnna in prava domaća zabava. Če tudi je burja strehe razkrivala, zbralo se je vendar precej udov. Najprej je bila deklamacija; gospodičina Muhova je deklamovala tako navdušeno, da se je govorilo: To bode našemu narodu izvrstna dramatična moč in res je tako; ona je rojena govornica. Gospodičina Požarjeva nam je prvikrat pokazala, da tudi v njej življ dramatična umetljnost; saljiv govor teh gospodičin je bil prav zanimiv. Potem je bila tombolo in po tomboli šaljiva lotterija, ki je izbudila veliko smeha. Pevci so preverali narodne z veliko pohvalo, burja pa je zunaj tulila, kakor bi bil začetek sodnega dne. Ob 4. popoldne je zrastla tako, da je ljudi metala, marsikdo je objel ponljivi kamen, da ga ni treščila ob zid. Stražniki javne varnosti so imeli polne roke, na bolj nevarnih krajih so spremljali ljudi. Okna so žvenketala, kakor bi se dvajsetice razsipale, korci raz streh so padaли; na železnici je prevrgla burja dva prazna vagona in na nadzorništvu hiši razkrila streho. Podirala je dimnike, tuk se je zvalil pri necem peku v pritlično pekarijo, probil je streho ter hudo poškodoval dva pekovska fanta, da so ju morali v bolničo nesti. Več hišam je olupila namet. Brzjavne poteze so ležale na ulicah zamotane. Več ljudi je bilo hudo in lahko ranjenih, ker jih je burja neusmiljeno po tleh pometala. Še danes, ko to pišemo, gre glas po Trstu, da še nekaterih manjka. Nekega može je burja v morje vrgla; ko mu je bližnja ladja sunila čoln, da se otme, prebrnol je silni piščol, in mož, ki se je zanj prijel, pogrenzel v mrzli grob. Nek kapitan Lloydovega parnika je hotel iti na parnik, pa tudi njega je pomejala burja v morje, vendar so ga hitro smrti oteli mornarji. Prebrnola je več kočij in tudi Tramwaj. Na morju pa je bilo strašno, ko si ratka je bilo penasto. Več ladij je na jambore potegnolo zastavo, kažeč, da so v nevarnosti. Piloti so imeli obilo nevarnega posla. Verige, ko noge debele, trgale so se kakor tanke nit, vrvi so pokale kakor pajčevina in ladje so v nekaterih krajih skupaj butale. Veliko ameri-

kansko ladijo je burja zagnala daleč v plono morje, kotko so oralo po morskih tleh in niso mogle pravega zatika dobiti; trabakola, naložena s prahom za avstrijsko vojsko mornarico, zgubila je sprednji jambor. Neko veliko prihajajočo ladijo je bilo popoludne videti, a nič se ne vč, je li srečno kam dojadrala ali ne. V Piranu je butila ob breg grška ladija „Evangelista“, iz Trsta je odplov takoj majhen parnik z resili. Povsed je naredila burja škodo, zelje je iz njiv rovala in glave daleč po zraku nosila; bila je strašna noč, hiše so se tresle, kakor bi bil potres. Danes popoludne pa je tiho jasno vreme, a na kaže, da bi stanovitno ostalo.

V Proseku, 10. januarja.

Včeraj je naše bralno društvo imelo svoj občni zbor, katerega se je nad dve tretjini udov udeležilo; poročilo denarničarja je bilo ugodno, ker društvo ima še nekoliko goldinarjev v svoji denarnici. V novi odbor so bili soglasno izvoljeni ti le gospodje: Načelnik J. Balanč, njegov namestnik Jožef Tance, odbornik J. Kenda, denarničar J. Godina, tajnik J. Gorjup mlajši.

Prav zadovoljni smo s tem izidom, ker smo prepričani, da bode novi odbor skrbel na le, da se društvo dalje vzdrži, temuč da se tudi zdatno pomnoži. Več je še takih gospodov, kateri ne vemo zakaj se ne vpisujejo v naše društvo, posebno iz bližnjega Koutovela, saj izgovor, da je predalec hoditi v bralno sobo, ni opravičen, pa tudi neki domaći kisalci bi se lahko vpisali, saj bi mesečino prav lahko odražovali, ker jim je Bog dal obilo premoženja.

Iz Doline dne 4. januarja.

Ne bi bilo dostenjno, ako ne opišem veselice, kojo je priredila šolska mladina tukajšne trirazrednice dne 30. decembra m. l. Namens je bil jako lep in hvalevreden. Kakor povsed, tako tudi pri nas nahajamo premožne in uboge roditelje, zadnji ne morejo svoje dece zadostno živiti in občiti in toraj tudi ne jek kupovati najpotrebiših šolskih pripomočkov; ako tedaj prašam: „More li učitelj v tako slabih razmerah podučevati?“ vsakdo mi mora zaščitno odgovoriti.

Tukajšnji g. g. učitelji so vsled tega v svojih mesečnih konferencah sklenili nabirati mlodare pri premožnejih posestnikih in seveda da je segla tudi precej globoko v žepe častita duhovščina in učiteljstvo. Nabralo se je okoli 14 for. Pa vsota pri tlicem številu otrok je bila vsakako premajhna in treba je bito ukrenoti se kaj družega: napravila se je veselica nadecje s vdelečitve usmiljenih in radošnih sre. Dovolite mi, g. urednik, naj opišem veselico malo natančnejše,

PODLISTEK.

Jugova pripovedovanja.

(Podobe iz južno-slovenskih pokrajin.)

Ponočni poход.

Polunoči je odbilo. Ni ga krsta, da bi motil sveti mir, ki je legel po zemlji.

Jug je tu in tam okolo voglov zapiskal in zatulil in morje je razdraženo pljuskalo daleč po obrežji. Trulien in slabe volje sem podpiral teško glavo v podstavljeni levo in na nič ne mislil.

Okno zaropče, da bi bila k malu stekla izpadla in jaz planem k višku.

„Kedo moti?“ vprašam nekako krepko in osorno ter stopim k oknu. Zopet dregne nekdo ob okvir, da steklo zacvenklja in glas čuješ: „Vstan, lenoba lena!“

Okno odprem in glej, gorak jug mi puhe v sobo.

„Kdo je?“ vprašam v temno noč.

„Jaz, Jug iz daljnega kraja“, oglasi se za manjo pri vrati slab glas.

Skoraj sem se ga bil ustrašil, ali pri tej priči mi pride na misel, da mi je bil Jug vedno dobrodošel prijatelj še v otročjih letih, ko sem

deček bosopet in gologlav po pisanem travniku tekal in tiste lepe pisane metulje lovil. Oh in sedaj po dolgih letih mi zopet pride, in ob takem času starega znanca poišče!

Tudi pozneje mi je stal zvest prijatelj, ko sem petnajstletni dečko, v sivo suknjo iz bleškega sukna zavil, v mrzli sobici za brlečo „leščerbo“ pri do vrha zamrznjenim oknu sedel in „præparationes“ sestavljal; on pa je zunaj tudi v tako poznej urij pripihal čez ledeno površje otrpne zemlje in v enej noči led in sneg in mrzle cvetice raz mojega okna pošiljal tja daleč na mrzli sever.

„Kaj bi pa rad, prijazni Jug, da mi tako pozno ob okno robencas?“

„Tako, še prasaš, kaj bi rad? Ne veš li od kom sedi prišel? Kaj?“

„No, no, le tako bud in osoren mi ne bodi, če hočeš, da prijatelja ostaneva, sicer pa ti hitro pokažem — odkod, in mir besedi bo! Še tega mi manjka, da bi mi ob polunoči tukaj le razsajal, komur bi se poljubilo in bi me ošteval, keder bi imel dolgi čas!“

„Dobro dobro“, pravi potolažen Jug, in s koscem papirja poigra, „nijsem tako hudo mislil, kakor si ti moje besede tolmačil, veš. Pripihal sem iz daljnega Juga, kder še vedno krščeni bratje zdihajo in otetbe čakajo. Kder še rudeča kri uže stoletja suho zemljo napaja! Prišel sem, da ti povem in naznam, kar meni in mojim tovarišem sreč razjeda. — Marsik slovensk pisatelj, ki mu bije gorko srce za našo

reč, posvečil je uže tu in tam kopico zlatih idej tlačenim bratom, ki so v obupu mej mukapolnim življem in nemilo smrtnjo strastno za orožje prijeli in se ga kakor edinega rešitelja z dušo in telesom oklepali; marsik te je tožil bolečine spridenemu svetu, le ti si edini, ki ti nij nič mari, ki lenobo paseš — sram te bodi! Resico ti povem v obraz, naj ti bo po volji ali ne, to me malo briga. Le od tebe ni bilo še črke na beli dan za pozidgo in v slavo hramostju junajških sokolov na Balkanu, v talozu zapuščenim vdonav in usmiljenja vrednim sirotam! In vendar si mi tolikrat v tihih bladnih nočeh doma na rojstnem domu pod košato jablano zaupljivo razkladal in tožil, da imas srce, da bi z njim mogel ves svet osrečiti! Še več, kolikor kratek si v tistih jesenskih večerih pod košato, z božljimi darov tako obilno obteženo jablano sedel: srce je kipelo tebi in tvojem prijatelju, poslušal si, mislil in čakal, kadaj zašumi po drevji. In zašumelo je in prišel sem in menila sva se! Zagotavljal si me takrat, le spomni se, da hočeš svoje življenje bratovščini sredi posvetiti, da hočeš do zadnjega izdihljata le za narod delati, sedaj pa — kaj vidim? Roke križem drži in drugoga nič! To so tedaj tisti krasni nameni in pogumni sklepi, ki si jih meni zaupljivo razkladal? Da bi bil vsaj molčal in ne blebetal, kakor ueumno dete, ki govorii in obeča nevedoč, ali mu bo mogoče izvršiti ali ne, in ki uže ob enej pozabi, kar je ob dvanajstih obečalo. Tak si tedaj! Sram te budi!“

In res me je sram začelo biti in o polunoči sem se sramoval svoje lenob!

„Kaj mi je storiti, da pridem v večno življenje?“

„Za večno življenje beri katekizem in delaj pokoro — za časno pa, kolikor ti ga je še odločenega, pokažem ti jaz nekaj dobitih potov. Hodi za manoj, ako hočeš, da se prijatelja ostaneva. Mnogo sem videl, kar mi srca razjeda in kiti krči, in rad bi, da Slovenci zvedejo, kar jaz vem. Pisati ne znam, da bi sam zabilježil, kar sem vse videl na žalostnem balkanskem površju. Ti si se pa naučil pisati, in Slovenci znajo brati, zato sem k tebi prišel.“

„Obiščem te po gostem, kajti zdaj me služba iz gorskih afrikanskih puščav čez srednje in jadransko morje in tudi čez južno-slovenske pokrajine tija gori na severni tečaj žene.“

„Včasih se vozim nizko, včasih visoko gori in dol, drugikrat zopet se pogodiva z Severjem za ceste in on spodaj, jaz pa zgoraj visoko visoko nad sinjimi oblaki vsak svoja pota dalje hitiva.“

„Pazi tedaj! Kadar bom v obližji zemeljski površji proti mrzlemu severju jadril, oglašal se budem pri tebi in ti poročal, kar sem videl in slišal. Ti boš pisal, Slovenci bodo brali. Si li zadovoljiv?“

„Sem!“

„Sedi tedaj in piši. Posezum za nekaj časa nazaj, morebiti za mesece in leta, ali kakor uže čas ljudje delč. Jaz ga ne delim niti na dneve

ker nij bila navadna čitalniška veselica, ampak neunavadna in jako zanimiva, krasna! Program je imel 14 točk, koje so se tako redno, točno in izgledno vršile, *) da so se vsi pričiščili.

G. višji učitelj Bunc nastopi, razjasne ob kratkem namen veselice, pozdravi g. poslušalce ter otvori veselico z prizerno zdravico na njih Veličastvo, našega presvitlega cesarja. Mladina in poslušalci zaklječijo trikratni „živjo“, na kar zapo uže urejena mladina „Cesarško pesen“. Zatvoril je veselico g. učitelj Vrtovec s zahvalo za podeljenim milodare ter zaključil svoj ogovor tudi s zdravico na njih Veličastvo, našo presvitlo cesarico. — Deklamovalci so tako predstavljali, da bi se marsikatera koketa delitantanija v tržnih čitalnicah morala skriti. Videl sem gospoda z solzaim očesom, ko je mala učenca deklamovala pesen iz Vertca „Domovino molim“. Strmelo je občinstvo slišati flitetno dekliko, kako je ne le z besedo, temeč tudi s svojim vedenjem kazala, da čati, kar govor. Prav lepo in prizerno je g. višji učitelj izvršil iz pesnice „Po poti“ trigovor. G. V. je prav dobro izvolil dva dvogovora. Igro: „Jurče gre na tuje“, sta g. učitelj V. in vrla gospđena učiteljica Sovdat z učencem II. razreda neprizakovano dobro predstavljala. Tudi gospodičina Urška je svoj oddelek vrla rešila. — Pelo se je dvoglasno in čudili smo se, kako so posebno g. višjega učitelja učenci piano, forte in crescendo razločevali. Preveč bi Vam napolnil prostore, ako bi hotel na drobno popisati posamezne točke. Izreki se moram: „Hvala in čest g. višnjemu učitelju B., gosp. učitelju V. in gospodičini učiteljici S., pa tudi vsem drugim, ki so pripomogli do tako izgledne in krasne veselice. Blagor vasi in mladini, ki ima take voditelje in učitelje! Škoda, da g. predstojniki take gospode preveč prezirajo, kajti vredni so vsakako hvala, časti in priznanja!“

Prav isti dan se je osnovalo učiteljsko društvo za koperski okraj in zasluga gre skoro edino dolinsku učiteljstvu.

Še nekaj! Naše „bralno društvo“ bo posebno praznovalo poroko njih Visokosti, cesarjeviča nastopnika; kaj več prihodnjic.

Iz Doline, dne 2. januarja.

(Istersko učiteljsko društvo). Uže večkrat se je čitalo v raznih slovenskih časopisih o važnosti in potrebi učiteljskega društva in to posebno v Istri. Da pa nismo imeli do sedaj še učiteljskega društva v Istri, bilo je krivo prepričilo število slovenskih in hrvaških učiteljev. Denes smo vendar precej na boljšem in nij čudo, ako se je uže davno izbujena misel zadnji četrtek po otroški veselici trirazrednice v Dolini zopet ponovila. Zbrano je bilo precejšnje število gg. učiteljev in častnih g. duhovnikov v dvorani Pangerčeve gospodine. g. učitelj Vrtovec je govoril o potrebi učiteljskega društva posebno v Istri, kar se je odobrilo in koj se je volil osnovalni odbor. Začasnemu odboru je predsednik g. višji učitelj Bunc, tajnik g. Vrtovec a drugi odborniki č. g. Alojzij Pavli, Grahli in Špan. Odborova prva naloga je pismeno in ustmeno posvetovanje z častno duhovščino in učiteljstvom. Upati je, da bo društvo slovansko t. j. slovensko in hrvaško. Treba je, da se potrudijo g. učitelji svoja mnenja izraziti in to začasnemu odboru, kateri bo skrbel, da se stvar izvrši takš, da bo vsaj večini ugašata. Tedaj na noge! Učiteljsko društvo v Istri nij več gola ideja, ampak glavna briga vsakega za blagost očje, kakor širje domovine unetega isterstega učitelja. Ne vstrašite se, pokazite, da smo tukaj in da poznamo svoj poklic.

Gotovo moramo pričakovati od č. g. profesorjev posebno na izobraževališčih veliko podporo.

*) Pa ne pod milim nebom kakor je dopisnik v „Slovenski Nared“ pisal, ampak v dvorani. *Dopisnik*.

niti na leta. Meni je vedno dan, naj soluce sije ali luna sveti.

I. popotovanje.

Pripahal sem iz vročega Afrike in ulekel čez srednje morje na južno-slovenske dežele, kjer so pridni poljedelci orali, kopali, sejali in vlačili. Drobni ptiči, črnorjavkasti kos in rjavosivi slavci so jim peli pri težavnem delu. Lepo je rastlo, cvetlo, in kar je bilo zgodnjega tudi uže zorelo. Divji sever se pridrvi s črnnimi oblaki; nij si nisva kaj dobra. Sprjela sva se in, oj groza, toča se je vsula, konec je jemalo sladko upanje na bogato žetev. Videl sem nastopke najinega rovanja in odnehal še o pravem času.

Zeli so, v kope spravljali in Bogá hvailili za obilni dar. V drugej deželi je solnce pripekalo in požgalno na daleč okoli vse, kar je bilo zelenega.

Južne-Sloveane sem videl zopet na polji. Mlatili in otepali so žito. Mož in žena, fant in dekle, skup dva po dva, in jaz sem jim hladil vroča prsa in jih božal po rjavih lichenih.

Okolo mlatičev so se igrali otroci v samih košuljah, in se so jim v hudej vročini preteške bile. Oj, kako sem želel vsem mlatičem in otrokom mesto obtežne obleke, par hladilnih meglj, da bi si bili marljivi zemljani vanje zavili pri težavnem delu!

(Dalje prih.)

Delajmo za blagost naše domovine! Mladina je steber prihodnosti — od nje odvisna sreča in blagostanje. Dobremu uspehu pomozi Bog!

S Krasa, 7. januarja.

(Nekaj o nemškem pouku v ljudskih solah na Krasu; beseda o privatnej slovenskej soli v Trstu.)

V mojem zadnjem dopisu „S Krasa“ v 1. štev. 1. Ed. ste mi, g. urednik, malo preveč stavkov kontiskovali, tako celo, da dopis pogreša prave logične zvezze, osobito v drugej polovici. Ne vem, ali ste to storili iz Svojega lastnega nagiba, nad čimer dvomim; kajti do sedaj, priznati morate, rudeči vaš svinčnik je ubogo malo imel pri mojih spisih in dopisih črtati. Upam pa, da mi boste vprihodnje malo milostneji, nego li zadnjič, ko sem vam namreč poslal v Trst sarkastičen dopis, a nazaj ste mi ga poslali — kako bi se izrazil? — recimo: v podobi „polhlevne očice“! *)

„Triester-Zeitung“ v svojem 2. štev. 1. povzvsi po „Soči“ neke vesti o nemškem pouku v ljudskih solah na Krasu, piše to le: In Beitreff des deutschen Unterrichtes auf dem Karste wird der „Soča“ vom 1. Januar d. J. Nro 1. von einem gewissen S. in einem Artikel aus Kommen folgende erfreuliche Nachricht geschrieben: „Ich bin ganz überzeugt, Herr Redacteur, dass sie sich sehr freuen werden, wenn ich Ihnen erzähle, dass wir mit der deutschen Sprache in der Volksschule sehr gute Fortschritte machen. Hört! Es ist kaum ein Monat, seitdem die deutsche Sprache an der vierklassigen Volksschule in Komen als obligater Gegenstand eingeführt wurde, u. unsere Kinder sprechen schon mit einander nur — deutsch, ja das Slovenische haben sie quasi schon vergessen, es geht schon Alles an das — „dajepohrusten“; ach! wass scheint ihnen, Herr Redacteur, wenn dieses Sr. Excellenz hören würde, so dürfte sie jedenfalls diese germanisirten Pionniere aus Herz drücken.“ — In uredništvo „Tr. Z.“ pristavlja: „Wir haben dieser erfreulichen(!) Nachricht nichts Anderes beizufügen, als nur zu erwähnen dass der deutsche Unterricht, wie es bekannt ist, nach den Lehrplänen des Herrn Landesschulinspectors Ritter v. „Klodic“ ertheilt wird. Für so gute Fortschritte muss der Leitung der Schule in Komen die vollkommen Anerkennung gezollt werden. Vivat sequens!“

Tako piše „Tr. Z.“ o tej stvari, a tega ne pomisli, da g. S. iz Komna, pisoč o nemškem pouku v komenski soli, pisal je to gotovo le ironično, ker kje, za Boga, doboste otrok, ki se v enem mesecu (risum teneatis amici!) navadijo toliko tujega jezika, da mogo uže v njem kramoljati, še več: da celo skoro pozabijo pri tem materinega svojega jezika?! Tudi je „Tr. Z.“ povaha voditev 4. razr. ljudske v Komnu čisto odveč, ker on se mora držati strogo po učnih načrtih, po ukazu od višje strani, da si vemo, da ko unet Slovan, odločno je proti vsiljevanju nemščine v narodne naše sole, in kot tak menda se zahvaljuje za brezpotrebno. „Tr. Z.“ povaha! Se nekaj bi rad o nemškem pouku v naših solah omenil, pa „nij varno“ na nobeno stran; zato naj bo za danes dovelj; morda prihranim v tem tudi Vam malo dela, da van no bo namreč treba zopet z rudečilom — črtati.

Misljam, da je uže enkrat „Edinost“ pisala o potrebi slovenske narodne sole v Trstu, koliko slovenskih otrok se v laških ali nemških solah v Trstu narodno pogubi. Da se izognem temu nedostatku, treba bi nam res bilo slovenske narodne sole tamkaj; a ker nam bode menda zmanjčati, da bi jo nam ustanovila vlada, pomagali bi si lehko sami ustanoviti si privatno slovensko solo v Trstu. Kedor bi hotel tako solo utemeljiti, moral bi imeti po postavi učiteljske sposobnosti izpit in biti moralen človek; dalje bi njegovi učni načrti moralni se strinjati z onimi javnimi ljudskimi soli, solske poslopje pa bi moralno biti zdravo. Če bi tem postavljanim zahtevam zadostoval, lehko bi potem izdal tudi spričevala z državno veljavjo; njegova privatna sola, pod državnim nadzorstvom, imela bi „pravico javnosti“. To podajem v premislek p. n. čitateljem „Ed.“: mogoče, da se najde mècen, ki bi, sezidavši tako slovensko privatno solo v Trstu, poklical po potrebi enega ali dva učitelja na svojo solo: tako bi se gotovo v Trstu mogočen jez postavil kužnemu lahkontru v nemštvu! Kedor ima krajajo, naj prinese žrtvo na oltar slovenske naše domovine!*)

Gradimirjo.

V Zalogu, 8. januarja 1881.

(Nesreča na železnišči.) — V petek, 7. dan t. m. privozil je tovorni vlak iz Maribora okolo 7 zvečer na Pragarsko (Pragerhof). Dopravni pod lopo iztira se mu zadnji konec, bližu 17 voz, buti ob steber, podere ga in v hipu četrti del lope na tla zagrmi. Konduktor sedeč na enem zadnjih vozov se je srečeno v pravem

*) Precej smo prečrtnati, to je res, ali imeli smo tudi dobre razlage; nismo videli potrebe, da bi vih budili. Bodite pa uverjeni, da o tacili rečeh ne holdimo druzih prasat; to ne bi lepo, pa tudi pošteno ne bilo. (Ured.)

*) Ustanovnik privatni soli je lehko učitelj, samo da dobi za ponocanje sposobnega, postavno izpihanega učitelja.

trenutku otel, kajti voz je, kakor mi je pravil priča, za premog, tedaj odprt. Komaj da je notri po trebuhi legel, uže ga poraščajoče se streha lopina pokrije. Zgodilo se mu ni nič, kakor morebiti zaradi prevelikega strahu kaj — človeškega.

Na zdravje!

Vaš
Radoslav.

Iz Ljubljane, 5. t. m.

Sprejmi, draga mi „Edinost“, zopet iz mojega uže okorelega peresa, nekoliko vrstie. Naj ti najprej poročim nekoliko o zadnji veselici, katero je priredila, kakor navadno drugaleta, ljubljanska čitalnica, s tem razločkom letos, da se óna vršila mesto na večer sv. Silvestra, prihodni večer, to je na novega leta dan. Program veselici je bil dokaj obširen, posebno zanimive so bile pevskega oddelka tocke, katere vse so se izvršile pod vodstvom g. povodovod Valente v občo zadovoljnlost. Druge točke, t. j. deklamacija k novemu letu, predavajo dr. Cilibarda in še dva druga komična prizora pa so manj ugajale, da ne rečem, bili so vsaj za ta večer predolgočasni, toraj ne na mestu. Gosp. Kajzel imel bi bil predstavljati „Tajekrajanja na parteitag v Beču“, a slavna policija, recte g. komisar Parma je izvolil vso star prečrtnati, bolje konfiscirati. No, o tem gospodu zaradi te stvari kaj reč govoriti, bilo bi v istini nespametno, le to se nam jako čudno zdi, da se poskuša z nami se vedno po stari navadni plesnjevih birokratov postopati ter vse zabranjati, kar ne bilo v blaženo Neandrijo. Ne bodem pripisoval našemu gosp. dež. načelniku krvide o tem ali onem, a reči si pa vendar dovoljujem, da njevi podložni uradniki se vedno plešejo brezobzirno po Kalteneggerjev viži, in vendar jim kruh, kupljen iz davkov slovenskega naroda, prav nič ne preseda.

Da pri veselici ostanem, naj omenim se, da je bila dvorana natlačena z národnim občinstvom, katero je kazalo jako vesel obraz.

Veselica sicer sama ob sebi nij bila letos óna, kar so bile njene predniece. Temu je krivo nekaj to, da se je vršila namesto Silvestrov večer, na večer novega leta, in torej svoj navadni stari značaj popustila. Menim, da bi bolje bilo, ako se ta veselica, kakor poprej, tudi vprihodnje priredi vsako leto na Silvestrov večer, ima vendar le nekaj bolj pomenljivega v sebi, nego pa novega leta večer!

V nedeljo 9. t. m. bo imelo vrolo telovadno društvo „Sokol“, redni občni zbor. Spored razpravam je: 1. Nagovor staroste. 2. Porocilo tajnikovo. 3. Porocilo blagajnikovo. 4. Volitev dveh pregledovalcev letnega računa. 5. Volitev odbora. 6. Nasveti posameznih društvenikov.

V nedeljo 23. t. m. pa prirede ljubljanska narodna društva (čitalnica, dramatično društvo in „Sokol“) v gledališču veliko akademijo na korist našim po potresu poškodovanim bratom Hrvatom. Nadejamo se, da razodene naše slovensko občinstvo, da je vedno pripravljeno žrtvovati se za svojega bližnjega, pred vsemi za vrlje svoje brate. O tej dobrodelnej predstavi in njenej izvršitvi poročim ob svojem času. Na zdravje!

Nedelje 9. t. m. bo imelo vrolo telovadno društvo „Sokol“, redni občni zbor. Spored razpravam je: 1. Nagovor staroste. 2. Porocilo tajnikovo. 3. Porocilo blagajnikovo. 4. Volitev dveh pregledovalcev letnega računa. 5. Volitev odbora. 6. Nasveti posameznih društvenikov.

Nakupljena zlata renta in loz se so porabili za en del kavčje lista „Edinosti“, kakov je to izreceno v pravilih. Ker se je uže prvo leto dosegel lep uspeh, sklenolo se je v občnem zboru, da udje nadaljujejo s plačevanjem mesečnih obrokov. Kedor redno ne plačuje, ne bodo igral na loze. —

Sneg pa še vedno gradi, a Bog ti ga vedi, nici mu ne tekne, kakor jetičnemu človeku. Bolj ko siplje, več ga sproti skopni in vedno enako ga je na verejji videti. Da bi ga uže saj toliko bilo, da bi se poštena kepa naredila, je, kako bi bi Mici tja na široka pleča pripeljal, da bi se kar prijela za ajo!

Vojček in Slavček tudi uže popihujeta v premrele rudeče prstke. Nastavila sta lačnim vrabcem zimnico tam pred podom in jo z snegom okolo in okolo zbrskala, da nij druga nego plošča črnega videti, kjer so pod ajdovimi plevami zavratne zanke skrite. A vrabec je „kunt“, kar je priletniški, uže od daleč vrisče na zimnico in mladino svare, naj ne hodi blizu. Nič ne de, mesto vrabcev sta ujela Vojček in Slavček vsak svojega ščinkovca na — nosek.

Vse je veselo, vse živahn, edini berač Malhar žalostno gleda in se v sive oblake ozira, pojde li se kaj dolgo sneg ali ne. Skrbi ga, kajti čevlji so z motozom prevezani in kakor stopi, pljuske ma žlobudra na vse štiri kraje sveta, kakor bi se ribje žrelo odpiralo in zapiral. Žalostno novo leto to!

Z Bogom „Edinost“, aka Ti bode vseč, pa sedaj pred pastom še ktero zinem. *

Radoslav.

Iz Idrije, 2. januarja 1881.

Tudi Idrija jako dobro napreduje, kajti Idričani imamo uže tri bralna društva; namešča: Čitalnico, Kasino in Leseverein *) in malo, malo je manjkalo, da še četrtega nisimo dobili, namešči rudarji so misili napraviti „Rudarsko Edinost“ a tudi jih baje nij bilo dovoljeno.

V Čitalnici so le privatni ljudje, ker kar jih nosi c. kr. ime, boje se v to društvo vstopiti, da bi potem ne bili ponizani. No, da so v kazini sami c. kr. uradniki, tega mi nij treba omenjati.

To je pa še mlado društvo in večji del sami odpadniki od čitalnice, ki so svojo domovino zatajili; pristopil je tudi kakšen tak, ki nemški ne umeje, če tudi je društvo nemško.

Citalnica je napravila na Silvestrov večer veselico s tombolo. Imeli so prav lepo zabavo.

Pred božičnimi prazniki je bilo okolo 30 rudarjev soperstvo stalo nameščenih.

Tu imamo tako slabu cerkveno petje. Ne bi bilo v zlo jemati gospodu organistu, aka ne bi imel dovolj prilike pri g. Foorsterju se vežati. —

—

DOMAČE STVARI.

Račun igralnega društva od 1. januarja do 31. decembra 1880.

36 udov je plačalo v tej dobi s kuponi od obligacij vred gl. 1084.—

Stroški za vabilo, kolke, pravila, pisma, poštna marke itd. 36.—

za resnico. Oaa namreč srečo vošči tamošnjemu učitelju za napredek v nemščini in klici: *Vicat sequens!* To je res nalašč za predpust; za trebuh smo se držali, ko smo to brali. V postu, tako menimo, bode uže ves Kras tevonski, ker *"Triester Zeitung"* čuda dela — brez Svetega duha!

Slovenska čitalnica v Trstu je imela 2. januarja redni občni zbor. Izvoljeni so bili: za načelnika gosp. Mate Polič, v odbor pa: Dolenec Viktor, Dolina Ivan, učitelj, Glaser Dragotin, Jeréb Gregor, Košuta Ivan, Mubej Jože, Vadnov Davorin in Žbona Hrabroslav. — Po odborovem sklepu v seji dne 7. januarja so: Glaser načelnikov namestnik, Vadnov blagajnik, Jeréb tajnik, Mubej knjižničar — V veseljem odseku so: Glaser, Mubej, Žbona, Košuta in Dolenec. — Odkar je čitalnici načelnik zelo priljubljeni gosp. Mate Polič, kako je oživel in število udov se je pomožilo.

Poziv. Vsi če. gg. udje, kateri so s platiom zaostali, uljudno so vabljeni, naj v 14. dneh od danas poravnajo zaostalo mesečino, sicer se bode z njimi po §. 10. društvenih pravil ravnalo, ter se iz društva izbrisali. Ako pa kdo ne more plačati, treba je, da se odboru predstavi in navede temeljit uzrok.

V Trstu 12. januarja 1881.

Dragotin Šmid, denarničar delalskega podpor. društva.

Silvestra večer, v delalskem društvu je bil sijajen. Došlo je toliko udov, da so bili prostori prepuno. Pevci so peli več zborov, potem se je igrala tombola. Po tomboli pa nas je pogostil naš narodnjak g. Žitko z granppoljem, katerega je v dvorani na mizi v kotlu kuhal. Vršile so se deklamacije in govorji, vošilo se je novo leto in boljša prihodnjest Slovanom in društvu. Napitnice so nas navduševale. Na zadnje je bilo srečanje šaljivih dobitkov. Mej tem je prišel pozdravljal društvo naš narodni generalštab, kateremu je Žitko postrel z granppoljem. Mladina se je potem še veselo skušala, in še le proti zori zapustila dvoran. Videlo se je, da je po občnem zboru v društvu več navdušenja, ker je mir in zloga.

Tržaškim fakinom na železnici preti velika izguba, ker se ima fakinska pristojbina ali popolnoma odpraviti, ali vsaj za polovico znižati.

Novi desetaki so uže mej ljudstvom. Skoraj toliki so, kakor petki imajo pa plav rob. Tiskani so na obeh straneh, na enej nemški na drugoj madjarski.

Konzulate v Trstu imajo te le drzave: Amerikanske severne države, Angleška, Argentinska republika, Belgija, Bolivija, Brazilija, Costaries, Dansko, Domingo, Francoska, Grška, Haiti, Italija, Kili, Nemčija, Nizozemska, Perzija, Portugalska, Peru, Rumunija, Rusija, Spanska, Švedska, Švica, Turčija, Urugvaj in Venezuela. — Črnogora ima uže dalj časa svojega opravitelja, edina Srbska knježevina nema nobenega zastopnika in vendar bi ga jo veliko bolj treba bilo, nego mnogim zgoraj omenjenih držav, ker srbska knježevina ima zelo živo trgovino s Trstom in tudi je tu naseljenih mnogo bogatih srbskih trgovcev.

Surovost prodajalev na trgih. V Trstu imajo prodajalci in posebno prodajalke grdo navado, da so s kupovalci zelo surovji. Ako se kdo boče za ceno pogajati, razdraži jih to tako, da vsi razburjeni začne silno kričati ter kupovalcem nadavati najostudnija imena. Posebno preč na gospé s klopki; oštrevajo jih i kriče za njimi, kakor bi bile tatici, da se ljudstvo izpotika i ptičec zavzet vraščuje, kaj se je zgodilo. Zato se pa tudi gospé, kolikor morejo, surovih prodajalcev ogibajo, ker jih je sram. — Oni, ki imajo čuvati na tržni red, tako so uže tega navajeni, da se še menjijo ne za take škandale na javnih trgih. To Trstu in mestnemu magistratu, ki je v nekaterih družih maleknostih jako strogo, gotovo ne dela časti, in mislimo, da je njegova dolžnost storiti, kar treba, da se ta grda navada zatrž. Prav Trst, ker jo prvo trgovinsko mesto v Avstriji, moral bi dajati tudi o tem drugim mestom lep izgled, ne pa pohujšanju.

Gorka zima. Iz Škojske se nam poroča, da so pred Božičem tisti dan po Šoškem polju živino pasli. Kaj tacega gotovo še ni bilo v tem stoletju. Čebelarji po čebelah sodijo, da bo letošnja letinja zgodnja in dobra.

V tržaški okolici in sicer v Rojanu je več dreves obzeljeno, posebno pa je čudna prikazan, da je trta v nekaterih krajih do 20 centimetrov velike mladice poguna. Tega smo se te praznike sami prepričali pri našem domorodcu g. Gomilju. Kadar ni vetra, letajo metulji vse križem, tudi komarji se po gostoma vidijo.

Ljubljanski Zvon ima krasno zunanj obliko, kakor Kres, in je nekoliko večji od tega. Vse njegovo gradivo je izbrano ter zelo raznovrstno leposlovno in znaustveno. Pesnik X nam je podal pesmi „Zvonu“ i „Pastir“, ki ste prava bisera v našej poeziji. Jurčičev roman: „Rokovnjača“ nam živo riše ono dobo, ko so bili Francuzje na Kranjskem; dr. Zarnik kaže šaljivo stran nekdajne ljudske sole, kakoršna je bila v slovenskih delah, spis je poln zdravega humorja; kako talentirani izborni pisatelj dr. H. Dolenc nas vodi

po cirniškem jezeru; dr. Ivan Tavčar nas kratkočasi z mično noveleto „Otok in Struga“; Ivan Franke razklađa estetična načela pri obliki in stanovanju; Toma Zupan popisuje dečka Preširna; Fr. Levec opozarja na valjavo, katero dobiva Preširin mej Nemci; Fr. Lavstik in Jos. Šuman se pečata z jezikoslovjem; A. Bezenšek govorji o novobolgarski literaturi; J.-K. o ruskem jeziku na balkanskem polotoku; J.-č o Marku Kraljeviću v narodnih pesmeh; Fr. Erjavec mikralno popisuje raka; dr. Ig. Klemenčič razlagá fotosen; V. Valenta podaja glasbene vesti i nazadnje razglasja „Slovenski glasnik“ nove plode naše literature, in kar je z njo v zvezi, kakor tudi drugih slovenskih jezikov.

Gradivo je tedaj zares raznovrstno, pa tudi po notranje vrednosti stoji na vrhuncu sedanjega razvijanja slovenskega naroda. Kako se je uže prvi list Slovencem prikupil, priča to, da se je 4 dni po natisku moral drugič tiskati. Priporočila mu tedaj ni treba, ker se priporoča sam.

Naročnikom Ljubljanskega Zvona. Iz Ljubljane se nam piše 5. t. m.: Na „Ljublj. Zvon“ se je oglasilo toliko naročnikov, da, če tudi je bilo pre Stevilke natisnene 1200 eksemplarov, vendar je pošla uže 4. jan. do zadnjega istiska. Treba je tedaj prvo številko v drugič natisnoti. Zatoraj naj čestiti gg. naročniki, ki so se oglasili še le po novem letu, blagovoljno potrpe nekoliko dñij, da bode II. tisek dovršen, kar se utegne v 4—5 dñeh zgoditi.

Iz Ljubljane se nam piše: „**Svečarnica P. in R. Seemanova** v Ljubljani, ki si je v kratkem času pridobila mej Slovenec veliko zupanje, tudi letos se je za Svečenicu dobro založila s cerkevnimi svečami iz najboljšega blaga. Čedalje večje število naročevalcev je najboljše spričevalo za dobroto in vrednost blaga, boljšega priporočila nobeni svečarnici treba nij. Zlasti opozarjamo crkvena predstojništva po Koroškem, spodnjem Štajerskem, Goriskem, v Trstu in v Istri na to svečarnico, ker nam je znano, da v svojih mestih teško dobre tako pravičnega blaga kakor so voščene sveče bratov Seemanov v Ljubljani. Postreže se cenó in hitro, na domu v Gradišči ali pa na pošti.“

Mi pristavljamo: občna je tožba, da so sveče iz tržaških in beneskih svečarnic slaba in maloverna zmes. Evo — gospodje župniki, — prilika se Vam ponuja, da se z dostojnim blagom lahko oskrbite — in domačo obrtnost podpirate. Poskusite — in primerite!

Koledar in dnevnik za leto 1881 — se zove koledar, ki ga je v lieni obliki izdal in založil tiskar gosp. J. Krajec v Novem mestu. Ta koledar ima spredaj vse koledarske reči, prav poseben pa je njegov „Dnevnik“, to je, vsakemu mesecu je dodano po 16 listkov belega papirja, na katere si lastnik tega koledarja zapisuje vsak dan, kar se mu potrebno zdi, in pri sebi v žepu nosi. Koledar v krasnej obliki trdo vezan velja 80 kr. v bukvarnicah. — Knjižice „Tisoč in ena noč“, ki jo tudi gosp. Krajec izdaje, prišel je uže 8 snopič na dan.

Dac na vino, mošt in meso v najem daje goriški deželni odbor za politične okraje Tolmin in Črvinjan. Odmerjen je za Tolmin na 1720 in za Črvinjan na 2500 gl. v najem se bode dajali 14. januarja v pisarni deželnega odbora.

Pošteni Kočevarji. Kranjski nemškutarji so si prizadevali, da bi občine izvoleli Slovencem glavnega nasprotnika g. Kalteneggerja za častnega občana, a razen tržaških Cimbrov niso pri nobenem občini nič opravili, še pri nemških Kočevarjih ne. Njihov poslanec g. Ledenež jih je pisemo vabil, naj podeli Kalteneggerju častno meščanstvo, a rekli so, da o zaslugah tega moža za mesto i deželo nič ne vedo, i da se ne bodo dajali več Ledenežu za nos voditi ter so vrgli v koš dotično pismo.

† Anton Mlakar kanonik v Novem mestu, umrl je 30. decembra. Biš je izgleden duhovnik in velik rodoljub. Naj v miru počiva!

Politični pregled.

Iz zanesljivih krogov se pripoveduje, da je cesar poklical v gosposko zbornico 25 imenih gospodov, mej katerimi ni nobenega centralista. To je zelo vesela novica. — Delajno marljivo i pošteno, naš dan se bliža.

Predzadnjo nedeljo je bila posebna deputacija dunajskega mestnega sveta pri cesarju, da se mu je zahvalila za blagodušni dar, 40.000 gl. katere je podaril s prestolnim nastopnikom dunajskim ubegim. Cesar je deputacijo milostljivo sprejal, pa jo tudi pozoril na nje dolžnosti z besedami: Občinski svet naj v patriotski previdnosti vselej stoji na visočini svojih nalog.

Gornje - avstrijski deželni namestnik Pino je dovolil shod kmetov v Linetu in tudi sam pride ko poslušalec na shod, a Kirchmayerju je povedal v obraz kar mu gre, rekel je namreč: Jaz dovoljujem kmetovski shod 10. t. m. a pričakujem, da se bodo prizadevali gospodje, kakor so uže ministerskemu načelniku zagotovili, ljudstvo mirit, to velja (obrne se proti Kirchmayerju) posebno Vam. Pino odkritosreni, krepki nagovor podamo prihodnjic, ker je tako zanimiv in podučljiv.

Politik poroča, da članka, katerega smo v zadnjem političnem pregledu omenili, ni pisal Zeithammer, ampak državni poslanec, Riegerjev prijatelj, dr. F. V. Jerábek, ter pristavlja: Načasnik je z dr. Riegerjem v tako prijateljski razmeri, da bi on gotovo bil poslal popravek, ako bi imel kaj bistvenega popraviti v onem članku, in mi bi ga bili tudi prav radi priobčili.

Balbanci so na Turčijo zelo razdraženi zato, ker je Črnogorcev odstopila Ulcinj. Zapodili so guvernerje, i mnogi turški uradniki ter nastavili svoje ljudi na njihova mesta. Oni delajo na to, da se od Turčije popolnoma odtrgajo in ustavne neodvisno državico i to se jim prej ali slej tudi posreči, ker so bojevit i rodoljuben narod, Turčija pa do sreca gnijila.

Turška vlada je ukazala, da se odtegne vsem poslancem, poslaniškim in drugim uradnikom doma in na tujem plača za en mesec.

Če je to pomore, potem bo dolgo živel.

Na Ruskem se preustroji kosaška vojska; v ta namen so bili v Petroburg poklicani vsi atamanji (poveljniki kosaskih čet).

Turška i grška vlada nečete nič vedeti o mirovnom sodišči, za katero je francoska vlada pridobila velevlasti. Na ta način se menda turško - grško prašanje ne reši, i da bi tudi zadevajoči vlad v to sodišče privolile, menda bi malo koristilo, ker bi se ena ali druga vlada pozneje branila sodišča sklep izvršiti, pretev bi je ne manjkalo, brez boje ne bo nič.

Italijanska in francoska vlada ste si precej navskriž; obe bi se radi polastile tuneške dežele, Francoska posebno zato, ker ima uže Algersko v rokah, Italija pa bi rada posnemala Scipiona in dela politiko starih Rimljakov, ako bi moč imela.

Zadnji teden je umrl na Francoskem največji revolucionar Ludovik Blanqui v 75 letu. Bil je ta mož 40 let v ječah.

Gospodarske stvari.

Kako razsušene škafe napraviti, da zopet vodo drž. Škaf in druga lesena posoda, ko se posuši, potrebuje precej časa, da se z nalivanjem vode zopet popravi, da drži. Včasih se mora po tri in še večkrat naliti vode. To se pa prej zgodidi, če se v razsušeno posodo nekoliko sena ali slame napeha, to s kamenom obteži in zdaj še lo vode nalije. Dasi tudi voda odteče, vendar se namečena mrvja v posodi ostane in napravi, da se posoda navleče in zopet drži. (Gospodar)

* *

Turščina slama prav dobro netivo. Turščina slama o pravem času požeta, pametno posušena in dobro hranjevana, je v prvi vrsti posebno v letih, v katerih gre za živinsko klajo slabo, prav dobra živinska klaja, zlasti če se drobno zreže in z senom vred popari in tako živini položi. Pa ne samo ko klaja, tudi ko netivo se turščina slama da dobro rabiti. V to svrhu se mora steblovje dobro posušeno v trde snope zvezati in tako v peč polagati. Posamezno steblovje na ogenj pokladati ne kaže, ker tako turščina slama prenaglo pogori. (Gospodar)

* *

Tičji lov. Uže lani smo omenili, kako krištne so tice, ker mrče se pokončavajo. Tičji lovci pa love te koristne živalice ter jih davijo in s tem kmetu veliko škodo od leta do leta delajo. Kmetje, ne trptite tičjega lova po posestvih, ampak odpodite tičje lovce in uničite jim lovine.

* *

Gnojilnih odpadkov iz solovarnic ne smejo več kupovati solni trgovci. Minister za poštedestvo je to s posebnim ukazom prepovedal, ker so taki trgovci kmetijstvu in državi v škodo te odpadke cistili in sol prodajali. Vprihodnje bodo take odpadke smeli kupovati le zanesljivi zemljiški posestniki, kateri jih res za poljedelstvo rabijo. Vsaka druga raba se bode kaznovala.

Zvestoba necega psa. Pred nekaterimi tednji je zapazil voditelj necega železniškega vlaka na poti proti mestu Kanadi na železniškem tihu psa, ki je hudo lajal. Voditelj je odprl hlapno pipi, da bi psa s tira preplašil, ali ta se s tira ni genol ter je bil povozen, voditelj je celo videl, da je pes na šine počepnol in kako ga je hlapen prijet. V tem trenutku pa je opazil kurjač kos mušelina, ki je izpod hlapona prifrčal; ustavili so tedaj vlak in voditelj je sel s kurjačem gledat na mesto, kjer je bil povozen pes: našla sta na mestu ne le mrtvega psa, temveč tudi otroka. Sedaj sta še le uvidela, da je pes otroka stražil i lajal, da bi svaril hlaponovega voditelja. Pes je rasi zgubil življenje, nego zapustil otroka, ki je skoro gotovo na železniškem tihu zaspal.

POSLANO. *)

Stefanu Šiškoviču in njegovemu pisacu „y“ v Materiji na odprto pismo v „Slovenskem Narodu“ št. 289. m. l. V. c. k. Namestništu v Trstu oziroma meni Gasperju Kastelicu.

Nisem odgovarjal in tudi ne misil nikoli odgovarjati na vse one nesramne dopise v Edinstvu m. l. iz Materije pod krinko „občan“; Kajti nemam časa spuščati se v polemiko z onim učenim gospodom, koji me je v svojih zlobnih dopisih stavil na najnižje mesto clovečanstva. —

Molčal sem in trpel vse, kar so oni prokleti kudobne v teknu časa volitne dobe meni in mojej družini žaljivega in sramotnega delali. Molčal sem to, potprel sem ono.

Ako me je Stef. Šiškovič in njegovu ničredni pomagači se svojim zlobnim ježičnim dohtarjem in pisačem na čelu, koje je pisal že na kupe nesramnih pisem, javno sleparjem proglašil, sem primoran na tem potu Štefana Šiškoviča in njega privržence kot najzlobnejše in nevarne ljudi razglasiti:

Da sem jaz Stef. Šiškoviča izneveril preko 400 f. je to od tega do konca obupanega cloveka le grda laž budobnega namena, česar se je visoko c. k. dejelno pravdništvo prepričalo, in pritožbo njegovo te dni na veke vekov zavrglo in vsled česar visoko c. k. Namestništvo ni jemalo ozira na Šiškoviča pisaca citirane SS 25, 3 in 11 o. r. A tudi če je to visoko Namestništvo storilo, trpel je komaj par dni. Stefan Šiškovič in njegovi tovariši, kateri so hoteli že od nekdaj in še hočjo moje in moje družine ime pred svetom očerniti in s cestnim blatom ometati, kar je sam Št. Š. 4 novembra m. l. pri volitvi pokazal, so nameravali z vsem svojim zlobnem dejanjem to doseči, da bi me s takim nesramnim postopanjem spašili in se jaz tako odpovedal županovanju.

J

Seno in slana — po nižih cenah, ker dohaja desti blaga. A če burja soper pritisne, pa cene soper kaj trdnejše postanejo. — Les — še vedno zanemarjen.

Dunajska Borsa dne 11. januarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	72	gld.	85	k
Enotni državni dolg v srebru	73		95	
Zlata renta	88		30	
1860, državni zajem	130		—	
Delnice narodne banke	826		—	
Kreditne delnice	282		40	
London 10 lir sterlin	118		45	
Srebro	—		—	
Napoleoni	9		36	
C. kr. cekini	5		56	
100 državnih mark	58		05	

Listnica uredništva.

Zadnjic obečano prilogo podamo prihodnjic, ker se ni mogla o pravem času natisnoti.

Nekoliko dopisov smo morali za prihodnjo številko odložiti. Radi bi bili prinesli vse, ali stavec ni vsemogoven i tudi nam so ure števe. Mi delamo na pretrganje, stavec tudi ves teden.

Kreditni lozi od leta 1858.

Izžrebane so bile 3. januarja na Dunaji te le serije:
104, 366, 428, 525, 759, 796, 806, 1035,
1680, 2251, 2376, 2647, 3010, 3549, 3616,
3632, 4057.

Dobili so:

Serijo	Stev.	gl.	Serijo	Stev.	gl.
104	8	1,000	2376	72	400
94	400		80	400	
366	18	1,500	89	400	
46	400		32	200,000	
428	—		50	400	
525	20	400	98	400	
50	400		14	1,000	
759	43	2,000	29	400	
16	400		33	30,000	
30	400		40	400	
50	400		87	1,000	
796	41	400	3549	13	400
31	400		3616	16	400
69	400		32	400	
75	2,000		37	15,000	
78	1,500		43	400	
806	29	400	3632	13	400
58	400		20	400	
78	400		58	1,000	
1035	10	400	99	400	
12	400		23	400	
73	400		35	400	
400	5,000		38	400	
1680	—		63	400	
2251	98	400	96	5,000	
2376	25	400			

Vse druge, v zgoraj navedenih serijah neomenjene številke so dobile po 200 gld.

Dobiti se bodo izplačevali od 1. julija 1881 počeniš.

Prvo prihoduje srečkanje bo 2. maja 1881.

Ljubljanski zajem.

Izžrebane so bile dne 2. t. m. te le številke ter so dobile:

30,000 gld. Stev. 15,169, 2000 gl. štev. 36.142. Po 500 gl. štev. 17,923, 23,557, 34,281, 47,168, 6.115. Stev. 999, 1094, 3256, 3575, 3783, 5540, 6310, 8064, 8812, 9215, 10,089, 10,500, 10,921, 13,919, 14,085, 15,384, 17,429, 17,460, 17,831, 17,908, 20,375, 24,956, 26,356, 27,295, 27,889, 28,029, 28,269, 28,745, 28,976, 29,836, 30,042, 30,272, 31,844, 32,833, 35,871, 36,386, 37,753, 41,430, 42,654, 42,792, 42,872, 46,136, 46,546, 46,693, 48,134, 49,621, 49,680, 49,726, 53,151, 54,516, 54,566, 54,597, 54,973, 55,256, 56,554, 60,335, 60,339, 61,998, 62,173, 64,633, 64,810, 65,059, 65,923, 66,451, 67,617, 68,314, 68,994, 70,786, 74,037, 74,243, 72,752, 72,862, 73,583, so dobile po 30 gld.

Zajem mesta Dunaja od leta 1874.

Izžrebane so bile 3. januarja na Dunaji te le serije:
57, 132, 194, 227, 307, 578, 595, 907, 1122, 1439, 1861, 2019.

Dobili so:

S. 57 št. 12 gl.	400	S. 595 št. 31 gl.	200,000
25	400	907	12
35	400	72	400
132	45	1,000	1122
194	—	90	50,000
227	—	4439	17
307	6	1,000	1861
9	400	2019	14
30	400	34	1,000
84	10,000	58	1,000
578	26	1,000	84
70	400		400

Vse druge v zgoraj navedenih serijah neomenjene številke se dobile po 130 gld.

Dobiti se bodo izplačevali od 1. aprila 1881 počeniš.

Prvo prihoduje žrebanje bo 1. aprila 1881.

Državni zajem z loterijo od leta 1854.

Izžrebane so bile te le serije:

7, 73, 199, 251, 276, 467, 541, 563, 626, 645, 759, 1175, 1377, 1600, 1692, 1697, 1940, 1971, 1988, 2345, 2664, 2876, 2881, 2938, 2944, 3045, 3079, 3086, 3170, 3408, 3463, 3473, 3756, 3842, 3900, 3957, 3992, 3997. Številke so izžrebajo 1. aprila 1881.

Javne dražbe.

V Gradiški, hiša in zemljišča Franjo Josipa Gerina, cenitev 4,472 gl., 19. januarja, 19. februarja, 21. marca od 9. do 12. ure.

V Podgradu Martin Valetičeve posestvo iz malih Mun, cenitev 3850 gl., 5. februarja, 5. marca, 6. aprila od 9. do 12. ure.

V Labinu Ivan Udovičičeva hiša in posestvo, cenitev 803 gl., 12. januarja, 18. februarja, 18. marca od 9. do 12. ure.

V Labinu se prodaste 10. februarja 2 hiši in zemljišče, cenjeno 2435 gl. od 9. do 12. ure.

V Matavunu posestvo Ivan Kršiča iz Čepič, cenitev 2375 gl., 31. januarja, 25. februarja, 31. marca od 9. do 12. ure.

V Bujah posestvo Matije in Katarine Štule, cenitev 312 gl., 18. januarja, 19. februarja, 17. marca od 9. do 12. ure.

V Trstu posestvo Avguština Briani v Barkovljah, cenitev 1267. gl. 4. februarja, 1. marca ob 11. uri.

Razpis službe

za izprazneno nadučiteljsko službo I. plačilne vrste, na štirirazredni ljudski šoli v Sežani, z dohodki: letne plače 600 forintov, letne opravilne doklade 100 forintov, in stanovanjem.

Prosilci naj vložijo svoje postavno dokumentirane prošnje po predpisanim potu v 20 dnevih, po prvem razglasu v "Osservatore Triestino", pri c. k. okrajnem šolskem svetu v Sežani.

C. k. okrajni šolski svet
v Sežani, 5. januarja 1881.

Predsednik: Bosizio.

Oznanile.

Služba čuvanje v Slovenski čitalnici se odda. Kedor hoče zanjo prositi, mora znati čitati in pisati in eden južno-slovenski jezik.

Prošnjeniki oženjeni in brez otrok imajo prednost. — Mesečna plača je 30 gold. in prosto stanovanje.

Natančnejše pogoje pri podpisem:

Odboru Slovenske Čitalnice v Trstu
via alle poste, 10, A.

Glavna zaloga

izvrstne

PIVE iz pivovarne STEINFELD

(bratov Reininghaus v Gradcu)

PRI ANT. DEJAK-II JUN.

via degli Artisti v Trstu.

Prodaja v sodcih in boteljih.

ANTON HODNIK

PRODALNICA

ŽELEZNINE IN KOVINE

na debelo in drobno

Via del corso St. 39 nova v

TRSTU.

CHIOCOCO LIKER

(Liquor Chiococae fortificans). (12-6

znamstvo preiskan, potren in od strokovnjakov priporočen, kater izvrstno nekolikdaj dijetično.

SREDSTVO

posebno za maglo in prijetno.

ŽIVLJANJE,

zbujajo in okrepijo oslabljene moči in okrepljujo živce; njegova moč edovito in dobrodejno okrilja in spodbuja. Tudi je prav dobro zdravilo pri slabem prehajanjju, želodčnem knaru, krči, koliki, blutoraju, zgazi, driski, glavoboli, bleidci in zlatešči, trganju, in zlatej žili. Vse te bolezni naglo in gotovo ozdravlja Chiococo liker, in s tem doseglo tudi tisti, ki ga rabijo, visoko in krepko starost, zato bi ga moralo vsaka hiša imeti. On je okusniš od najboljših likerov. Brez števil pohval in priznanj od vseh, ki imajo v Izvrsnosti Chiococo likera ter jih radi vsadem pokazemo. Cena butelje s podnikom v šestih jezikih, kako se ima rabiti, 3 gld., za zavitek in poštino 20 kr.

Glavna naprava v zaloga: D. C. Chioldi, lekar na Dunaju (zum Schutzenhof), in zaprilen e. k. sedmiki kemikar na Dunaju: Währing, Herrengasse št. 26, kamor naj se vse pismene naročbe pošljajo. Poročna zaloga: v Trstu; Foraboschi, lekarna (al Camillo). Dobita so tudi v vseh slovenskih lekarnah doma in na prijem.

12-10